

Δελτίο Τύπου

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΝΟΗ

Έκθεση φοιτητικών εργασιών από το Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Χώρος Τέχνης “δ”, Χατζηαργύρη 4, Βόλος
26 Σεπτεμβρίου με 12 Οκτωβρίου 2023
Επιμέλεια: Κώστας Μανωλίδης, Φαίη Τζανετουλάκου

Η έκθεση περιλαμβάνει επιλεγμένες εργασίες από δύο μαθήματα των ετών 2022 και 2023. Διοργανώνεται από τους διδάσκοντες των μαθημάτων Καθηγητή Κώστα Μανωλίδη και Δρ Ιστορικό Τέχνης Φαίη Τζανετουλάκου, υπό την αιγίδα του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.

Το εργαστηριακό μάθημα ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΝΟΗ διερεύνησε την δυνατότητα μιας ριζικής μεταστροφής: από μια επιβλαβή βιομηχανική λειτουργία σε έναν πνεύμονα περιβαλλοντικής και κοινωνικής ενδυνάμωσης.

Το εργοστάσιο τσιμέντου της ΑΓΕΤ-ΗΡΑΚΛΗΣ που πλέον βρίσκεται στον έλεγχο της LAFARGE-HOLCIM αποτελεί εδώ και δεκαετίες πηγή οχλήσεων και δυσφορίας για την τοπική κοινωνία. Η διασπορά τσιμεντόσκονης παλαιότερα και η ρύπανση από κακής ποιότητας καύσιμα έχουν κατά καιρούς προκαλέσει ισχυρές κοινωνικές αντιδράσεις. Τα τελευταία 5 χρόνια όμως, η καύση επεξεργασμένων απορριμμάτων (RDF), συχνά απροσδιόριστης προέλευσης και σύστασης, έχει ξεσηκώσει μια πρωτοφανή κοινωνική κατακραυγή. Η πρακτική αυτή έχει κατηγορηθεί για παραγωγή καρκινογόνων διοξινών και βαρέων μετάλλων όπως και για τον πολλαπλασιασμό των αιωρούμενων μικροσωματιδίων στην ατμόσφαιρα. Στην καύση απορριμμάτων αποδίδεται και η ανυπόφορη χημική δυσωδία που κατακλύζει συχνά τον αέρα του Βόλου. Ως αποτέλεσμα, η όποια κοινωνική νομιμοποίηση του εργοστασίου έχει καταρρεύσει, και στην κοινή γνώμη του Βόλου έχει εδραιωθεί η αναγκαιότητα της απομάκρυνσής του από την πόλη.

Σε αυτήν την προοπτική κρίθηκε εύλογο να εξεταστούν σενάρια ανάπτυξης και επανάχρησης της δεσμευμένης έκτασης και των εγκαταστάσεων της βιομηχανίας. Αντικείμενο του εργαστηρίου ήταν η ανίχνευση τέτοιων σεναρίων που θα μετατρέψουν το δυστοπικό περιβάλλον της ΑΓΕΤ σε μια πολύτιμη δημόσια υποδομή.

Προτεραιότητα αποτέλεσε η επούλωση του τραυματισμένου τοπίου και η επανάκαμψη της φύσης. Με διαδικασίες καθαίρεσης των κατασκευών, εξυγίανσης του εδάφους, δεντροφυτεύσεων, και τόνωσης της άγριας βλάστησης μπορεί να δημιουργηθεί ένα σημαντικό περιαστικό πάρκο με υποστηρικτικές λειτουργίες αθλητισμού, πολιτισμού κι εκπαίδευσης. Επίσης, η ενσωμάτωση ανταποδοτικών χρήσεων όπως κατοικία και αναψυχή μπορεί προσφέρει οικονομικούς πόρους για το έργο. Με τις σχεδιαστικές του προτάσεις, το εργαστήριο επιδίωξε την εξακρίβωση των δυνατοτήτων του χώρου που θα συμβάλλουν σε ένα περιβαλλοντικά και κοινωνικά, δικαιότερο μέλλον για τον Βόλο.

Στο ίδιο πνεύμα, το μάθημα επιλογής ΑΠΕΙΘΑΡΧΑ ΕΔΑΦΗ πραγματεύτηκε την ζωτικότητα της φύσης και την αναθεώρηση της πολωτικής σχέσης ανθρώπου και φυσικού κόσμου στην πόλη.

Η παρουσία της φύσης στον αστικό χώρο έχει διαστάσεις βαθύτερες από τη συνηθισμένη καλλωπιστική και μικροκλιματική χρησιμότητά της. Η βλάστηση μας συντονίζει με τις θεμελιακές διεργασίες του έμβιου κόσμου, οργανώνει πολύτιμα μικρά οικοσυστήματα, συντηρεί τη μαγική

οικονομία της φθοράς και της αναγέννησης. Και γι αυτό ακριβώς απειθαρχεί στην εργαλειοποίησή της και στις αυταπάτες μιας αποστειρωμένης τεχνολογικής ουτοπίας.

Το θέμα της ψηλής βλάστησης στον Βόλο προσεγγίστηκε με έναν οραματικό χαρακτήρα. Στόχος ήταν η ριζική βελτίωση του πενιχρής αναλογίας πρασίνου στις αστικές εκτάσεις του Δήμου. Έτσι, σε συγκεκριμένα σημεία της πόλης (αδόμητα οικόπεδα, πλατείες, οδικές νησίδες κλπ) προτάθηκαν υπαίθριες διαμορφώσεις βασισμένες στην πυκνή φύτευση επιλεγμένων δέντρων. Έμφαση δόθηκε στην εικονιστική απήχηση των προτάσεων που θα προωθεί μαχητικά το αίτημα της οικολογικής αναζωογόνησης της πόλης.